

Kyrkan och kyrkseder i Flöjja

1. Flöjja kyrka ligger på en kulle. Den antages vara uppförd på 1100 eller 1200-talet, möjligen något senare. Några sägnes från kyrkbygget omtalas ej. Tårnhuset på södra sidan uppges ha tillbyggt senare. Kyrkan, som är ganska liten, har icke haft något torn förrän 1924, då ett sådant i trappgavelskonstruktion uppfördes. I detta hänger två block, den ene anses vara mycket gammal. Någon sägen om den, har icke kunnat inhämtas. En gammal kyrkbista finnes så samma utseende som i Finja. Altartavlan har träsniderier, som uppges vara utförda på 1760-talet av Johan Ullberg. Predikstolen är äldre men har restaurerats och försatta med inskriften i svensk text. Innertoft av trä finnes. Endigt en sägen skulle

hollem i Vedema hall ha kastat sten mot kyrkan, men siktat dåligt, enäs stenarna ligga långt från kyrktorn. I en förshistoria berättas, att en svart hund under snörika nätter setts vid bron över Almaån. Vidare påstås att man i äldre tid sett Phogssnuvan då man kom in i skogarna.

2. Flykthöllan förekommer stundom. Man kommer då till kyrkan i bilan, som stanna å den branta backen på vägen utanför kyrkogården, varefter budstaven med följe läga upp för den branta gången till kyrkan. För honom höllarlagen i hästskjutrar. Vid begravning gå de deltagande in i kyrkan genom vapenhuset å södra sidan. Så någon där i kyrktorn tälles stundom kisten, kvällen före begravningen, in i vapenhuset. Längre bort i socknen boende, buska

vid begravnings hemman i processian till kyrkan. Begravningskalasen hålls alltid i sorgehusen. Likrumm inredes där i något rum, avdelat med lakan. Efter jordfästningen bäres kistan ut till nya begravningsplatsen, som är belägen ett stycke öster om kyrkogården, varvid man måste gå över landsvägen och upp för en ganska hög sten-trappa. Kyrkogården har, försett något undantagsfall, icke beagnats till gravsättning sedan 1806 och ligger nästan helt i gränslan. På begravningsplatsen äro gravplatserna fria. Vid makes eller makes död kan plats lämnas åt den efterlevande. I äldre tid då liken bues på bäras till kyrkan måste det vara många bäare att skiftas, från de solägrna byarna. Numera användes bilar och kistan förs med likbil från Håsselbalms stad.

Lägner från Flöjja

August Andersson berättade att en son till
Pandåkra Jens varit handlande i Flöjja.
Denne hade lärt något av sin faders hemliga
konster, men brukade dem aldrig i förvävs-
syfte. En gång hade en skjuts med handels-
varer anlänt till honom en kväll. Då
käsvennen börde hem tog han en tocker-
sopp med sig. Men morgonen därpå måste
han, gripen av en underlig kraft, gå till
badet och lämna den åt handlaren.
Andersson hade en gång i sin ungdom varit
kävande till Pandåkra för att söka Jens
för en ka, som ej myllade. Han kom
visserligen till att myllka något i fortsätt-
ningen, men mycket var det inte.
Andersson omtalade att en presten från
Flöjja en gång börde till Anders Hansson

i Fuelt för att söka bet för nägenting.
Som han hade hört att Anders Hanssons
lyckte om väspanvin tog han en liter med
sig. Berra tappade han emellertid under
vägen. Då han märkte att den inte längre
lag i vagnen vände han tillbaka och pit-
tade den på vägen. Då han kom till Fuelt
bjöd Anders Hansson på kaffe. Han tog då
fram sin liter. Anders Hansson yttrade
då: "Det var väl att du höjde tillbaka då
du tappade flaskan, annars hade det inte
blivit någon gäst." Detta bevisade att Anders
Hansson ägde förmåga att se vad som till-
drog sig på andra platser.

August Andersson berättade att då lärare
Bergerstrand i Klöja hade begått självmord
år 1900 var det flera personer som sett en man
utan huvud utanför skolhuset om nätterna.

Från äldre dagars Hölja

August Andersson berättade att enkiftet i Hölja socken infördes på 1840-talet. Dessförinnan fanns det inga stängsel mellan ägarna. Efter skiftet blevo inägorna inhägnade, medan fäladerna fortfarande lågo i samband. Presturen vaktades därför då de betade, det var vanligt att torparnas barn togo tjänst som vallhjon. Torpen voro små, till dem hörde blott ~~en~~ små torplycken. Ingen av böndernas torpare hade kor. Det var blott på kronobostället, som det fanns så stora torp att man hade kor. De torpare som icke voro hantverkare hade ingen annan inkomst än vad som förtjänades på dagvecken hos bönderna. Bränning av brännvin till avslut hade egentligt före den tid Andersson mindes, men brännerierna sloda kvar och bränning till

husbehov förekom. Det var vanligen någon gammal gumma, som förestod bränningen. Andersson antalade att skolgången var inte så fuktbevänd i hans barndom, ty de som skulle läsa barnen voro inte vidare kvalificerade. Låunda fanns det i byn Hjellstorp en gammal gumma kallad Kitte Hanna, som lärde barnen läsa och skriva. Då de sedan kommo i folkskolan, där läraren hade även bundna barn att undervisa, fingo de mer begärade hjälpa till att undervisa de andra. Andersson antalade att han i skolan var "montör", han hade en pekpinne med vitben han pekade på de å väggen upprättade bokstäverna och sade vad de hette. Barnen fingo så säga efter först en och em sedan alla på en gång. De stod i en halv cirkel bak montören. Flera sådana grupper

stoda runt väggarna i skolsalen. De bänkar som användes saknade putgryter och vid skivning fingo barnen hålla giffelbladorna på knäna. Efter slutad skolgång och "läsning" för prästen böjade barnen hjälpa till med jordbruket. Som det icke fanns arbete till all ungdom i socknen, flyttade många till andra orter eller emigrerade till Amerika. Arbetet utfördes i denna tid med verktyg och redskap av trä. Tröskningen skedde med slagar, sådesrensningen utfördes med kastning, och allt hös och säd högg med lis. På 1890 talet inköpte Andersson ett tröskverk med vandring. Ungfän 1910 började ångtröskan komma i bruk. Den ambulade till alla gårdar i socknen. Till dragare, hade man i Anderssons ungdom, oxar, efter det han själv övertagit hermannet

Köpte han sig hästar. Fla. wedjebuk
på fäboderna förför en ganske lång
tid. Torpare, vilka utförde arbetet, be-
hövde mer än väl sin andel av gräderna
på wedjerna, till att mätta sina stora
barnskaror. Andersson betänade, att dessa
torpare hade det mycket tråkigt tillbringa
sig. Någon industri har aldrig funnits i
denne socken. Teke heles omtalas något
hantverk, som frambringat alster till avsälj
på annan ort. Byggnaderna bestod förr
av enbart bäckhus, flera beringthus vara
byggåstugor och av dem kvarstår ännu
två, en i Röskeby och en i Rosabygget.
De frivilliga sekterna ha i Flöja socken
sedan länge haft stor utbredning.
Teke omnämnas än fyra missionshus finnes.
Några egen domliga sedvänjan sade han

sig icke minnas. Men han kom ihåg att
vid kales brukade förtäring medtages i hans
barndom.

Att denna trakt varit befolkad sedan
forntiden bevisas av den stöpsättning
som finns i byskyrån ä hemmanet Kulladäl.
Från för dem finnes några små vallar,
vilka antes vara lämningar efter skanser
uppkastade i krigstid, troligen under
snoppkanefejderna.

För talade man en säregen dialekt
det s. k. Häljämålet, som ännu brukas
av de äldre. Detta har varit föremål
för uppteckning.

Den del av socknen, som enligt sägen
blivit tilldelad Hälja på grund av präst-
dräpet i Råke pastorat, överfördes till
Råke och Järtra Torup på 1870-talet